

قاجر لىلقپەن كۆرەس جۇرگىزىپ، بۈكىل نىتا - پەيلىمەن خالىق ۇشىن ىستەدى

— شىياپيو رۇحى جونىندەگى شولۇ

ماڭگى العا لىگەرلەلۈگە ۇزدىكىسىز جەتەكتەپ، جىگەرلەندىرۋەدە.

”ازات رايوندا تۇپ، جاڭا جۇڭگودا ھەسەپ، رەفورما جاساۋدىڭ، ھەسك اشۇدىڭ ۇلى تولقىنىدا كۆرەس جاساپ، سوڭغى ۋەمرىمەدى جاڭا داۋىردە زەينەتتە وتكىزىپ جاتىرمىن“ .

يىپىل 76 جاستاعى ساقا پارتيا مۇشەسى يان چىڭخاي شىياپيودا اتى تانىمال مىندەتتى ئۇسىندىرۇشى. يان چىڭخاي ۋوزنىڭ جۇڭگو خالىقنىڭ ەڭسە كوتەرۇدەن، بايۋدان قۇدىرەتەنۇگە دەينىگى ۇلى بارىدىىن باستان وتكىزگەنن ايتتىى. جاسى ۇلعايغايىمەن، ول ”ۋەمر بويى بويىكۆيەزدىككە سالىقمىسى كەلەيدىى“، اۋەلى، ساقا پارتيا مۇشەسىنىڭ قالغان قاجىر - قايراتىن ساۋلەلەندىرىپ، شىياپيو رۇخىن تاباندلىقپەن ۇگىتتەۋەدە.

توڭكەرىستىك رۇح بۇگىنگە شۇعلاسىن شاشىپ، كەلەشەككە شابىتتاندىرۇدا.

بۇدان بلاي مەيلى ستەرىمىز دامىپ قاي كەزەڭگە بارىىن، قانداقلىقى ۇلكەن تابىستارغا جەتەيك، شىياپيو رۇخىن ەسكە ئۇسىرۇ ۇلارديم بىزگە رۇحاني ترەك، اينىماس سەنىم، مۇقالھاس مۇرات ازىرلەپ، ۇزدىكىسىز جەڭىستەرگە بەت اۇمىزغا مۇمكىندىك جاساپ وتىرادى.

ماڭگى ۇجەيىتىن خالىقتىق سۇيسپەنشىلىك

شىياپيو ەسكەرتكىش ساراينىداعى بىرنەشە رەڭسىز سۇرەتتە تارىخ ساقالغان.

1947 - جىلى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىاسى ورتالىق كومىتەتى قىزمەت كومىتەتى شىياپيودا مەملەكتىتك جەر قىزمە تى ۇماجلىسىن اشىپ، ”جۇڭگو جەر زاڭى باعدارلاماسىن“ ما- قۇلدادى. ”دېقانداردىڭ جەبرى بولۇ“ جۇڭگو خالىقنىڭ ”ەڭسە كوتەرىپ شارۋاشلىق قۇرۇ“ ارمانىن ۇشئادى. باعدارلاما جار- يالانغانان كەيىن، ازات رايونداردا جەر رەفورماسى قىزۇ ورلە- ۇى جەدەل كوتەرىلدى، بۇل پارتيامىزدىڭ خالىققا باسشلىق ەتىپ ازاتتىق سوعىسىنىڭ جەڭسىنە قول جەتكىزۇنە مەمم زاتتىق كۇش پەن بۇقارالىق نەگىز ازىرلەدى.

جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىاسى ومىرگە كەلگەن العاشقى كەزدەن - اق باستان - اياق خالىقپەن تىنىستاس، تاعدىرلاس بولپ، بارلىغىندا خالىق ۇشىن سىتەپ، بارلىغىندا خالىققا سۇيندى.

” سوڭغى كەسە كۇرىشىدىن اسراپ، رۇزا جاپتىق ماقالى بۇلدان قۇراق قىپ كىيم تىكىسىن ارميا. رۇزا جاپتىق ماقالى مەشھىتەتەرەمەن ەڭ سوڭغى، بالانىڭ دا كەنجەسىن اتتاندىردىق مايدانعا...“ . ەسكەرتكىش سارايداعى جالعىز دوڭعالاقتى قول اربانىڭ الدىندا ۇتۇسىندىرۇشى سوعىس جىلدارىندا كەڭىنەن تا- راغان وسى خالىق جىرىن ايتنا باستادى.

ۇايخاي شايقاننىڭ جەڭسى خالىق بۇقاراسىنىڭ قول اربانى يىتەرۇيمەن قولعا كەلگەن؛ جاڭجياڭنان ۇتۇ شايقاننىڭ جەڭسى بۇقارانىڭ قايتقاردى ەشۇيمەن كەلگەن؛ ايبىندى سوتسىيالىستىك قۇرىلسى بۇقارانىڭ بىلكە سىبانا ستەشۇيمەن كەلگەن؛ رەفورما جاساۋ، ەسلك اشۇ تارىخى ۇلى ۇسى مەيلىيونداعان خالىقتىڭ تاشقىنداعان جىگەرىمەن جانە جىلدىناغان سۇيسپەندىشلىگىمەن جاراتىلغان ...

100 جىلدان بەرى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىاسى باستان - اياق خالىق تۇرىغىسىنان مزىمعاي، ەڭ قالىڭ خالىق بۇقاراس- نىڭ شىن جۇرەكتەن قولداۇننا يە بولدى؛ 100 جىلدان بەرى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىاسى باستان - اياق اۋەلگى ماقسات پەن بورىش ارقالايتىن جاۋاپكەرشلىكپەن خالىق بۇقاراسىمەن ەتەنە بايلىنستى ۇزدىكىسىز نعايتتى.

2018 - جىلى 7 - ايدا باس شۇجى شي جينپىڭ شىياپوداعى قىركۇيەك ۇماجلىسى كونه جۇرتىندا اۋدان، اۋىل، قىستاق كادىرلار، ساقا پارتيا مۇشەلەرى جانە بۇقارا ۇاكىلدەرىمەن اڭگىمە ۇماجلىس وتكىزگەن كەزدە مىنانى ۇبىلدىردى: ”از رەت كەلگەن سايبىن، پارتيانىڭ سىياىتى مەن باس ماقساتى جو- نىندە جاندى تارىبە الامىن، خالىقتىڭ قىزمەتشىسى تانىمىمىز بەن خالىق ۇشىن ستەشۇ سۇيسپەنشلىگىمىز ونان ارى بەكەد- دەلە تۇسەدى.“

پارتيانىڭ بۇقارالىق لۇشيان تارىبەسى اماليياتى قىمىلىنان ”ەكىنى ۇيرەنۇ، بىردە تولىمەدى بولۇ“ ۇيرەنۇ تارىبەسىنە دەيبىن، ”اۋەلگى ماقساتنى ۇمىتياۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ“ نەگىزگى تارقىپتىق تارىبەسىنەن پارتيا تارىخىن ۇيرەنۇ تارىبەسىنە دەيبىن، پارتيامىزدىڭ خالىقى وزەك ەتكەن تىپ، پايدااۋناۋعا بەرىلدى.

سوڭغى جىلدارى حوتان قالاسى وقۇ - اعارتۇعا ۇسىنىلىم سەرىپىنىن ارتتىرىپ، وقۇ - اعارتۇ نەگىزدىك قۇرىلمىلار قۇرىلد- سىن جەدەلدەتىپ، تۇتاس قالاداعى ورتا، باستاۋشى مەكتەپتەر- دىڭ، بالاياقتىشارلاردىڭ وقتۇ قۇرىلمىلارى ۇزدىكىسىز كەمەلدە- نىپ، دارەجەسى جوعارىلاپ، تاماشا وقۇ - اعارتۇ ورتانى، سا- پالى وقۇ - اعارتۇ بايلىعى تۇتاس قالا وقۇ - اعارتۇنىڭ جوعا- رى ساپالى دامۇدىن قامتاماسىز ەتتى.

حوتان قالاسى وقۇ - اعارتۇ باشقا رايونىن قۇرعاننان كەيىن، وقتۇشىلار ماماندانغان، ۇيرەنۇدە ۇوز كۇشنىە سۇيەنەننىن، وقتۇ وسىزاماندانغان داۋم جولنى بەلسەندە قاراستىرىپ، ار ۇلت جاس وسىپەرەدىن بىرگە تۇرمىس كەشىرۇگە، بىرگە ۇيرەنۇگە، بىرگە ەسەيۇگە تارىبەلەپ، جەنكەپ، ار ۇلت وقۇشىلارنىڭ ارالامۇىن، شتەسۇىن، توعسۇىن جەبەپ، ”بەستى شىنايى موينىداۋدى“ ۇز- دىكىسىز كۇشىيتىپ، جۇڭغۇ ۇلتى ورتاق تۇلعا تانىمىن بەرىك ور- نائۇى تۇتاس قالانىڭ، ىمتىي، بۇكىل ايماقنىڭ وقۇ - اعارتۇ

100 جىلدىق كۆرەس جولىمىزدا جاڭا ساپاغا ايتتايلىق

(ياسى 1 - بەتتە)

شىڭگىل اۋداندىق وقۇ - اعارتۇ ەدەكەمەسىنىڭ سارتوعاي اۋىلى قىزىلۇبەڭكى قىستا- لىدا تۇراتىن ”ۇعسۇ، تىيەملىك جاساۋ، توعىستىرۇ“ قىزمەت اترەتىنىڭ باستىعى لى رۇيدىڭ نەكسەرۇ - زەرتتەشۇ قىزمەتى كۇندەلىگىنە قىستاقنى ارالاپ، وتباسىلارنا بارغاندا جىناغان خالىقتىڭ حال - جايى تۇرالى اڭىستار جىبىرلاتا جازىلىپتى.

پارتيا تارىخىن ۇيرەنۇ تارىبەسى ورىستەتلىگەننىەن بەرى التاي ايماعىنداى ار دارەجەلى پارتيا ۇيمىدارى ”زور نەكسەرۇ - زەرتتەشۇ، زور ارالاۋ“ قىمىلنىن جاپيאי ورىستەتىپ، بۇقارانىڭ ۇنىنە رىقتىلقىپەن قۇلاق ئتۇرۇ ارىقلى بۇقارانىڭ ويلاعانىن، اڭىساعانىن، تىلەگەننىن جاپيאי ۇعسىپ، ناقتى ۇس تىندىرۇدىڭ كىرسىشۇ ئتۇيىنى مەن نەگىزگى قامال اۋ ئتۇيىنىن ىدال تاپتى.

ايماقنىڭ ئورتوت باسشلىق القاىسىنداى باسشىلار باستاماشلىدېقپەن نەگىزگى ساتىنى ارالاپ، خالىقتىڭ ۇنىنە قۇلاق ئتۇرىپ، ار ۇلت بۇقاراسىمەن بىرگە ”بىر ارادا وتىرىپ، ناقتى ستەردى بىرگە تالقىلادى“، كەڭ كولەمدى تەكسەرۇ - زەرتتەشۇ نەگىزىندە التاي ايماعىنىڭ ۇس جۇزىندىكىمەن ۇشانتىرىپ، 310 ئتۇرلى ”مەن بۇقارا ۇشىن ناقتى ۇس ستەيىمىن“ نىسانى ئىزمىمىن جاسادى. ارقايسى اۋدان - قالاداعى، ايماققا توتە قاراستى ارقايسى تاراۋلارداعى، ورىندارداعى پارتيا لى كادىرلار رىقتىلقىپەن شىكەرلەي نەكسەرۇ - زەرتتەشۇ جۇرگىزىپ، خالىقتىڭ ۇند- نە قۇلاق ئتۇرىپ، خالىقتىڭ جامعادىين بارلاپ، نازاردى بۇقارانىڭ ”اسققان، قىيىن، الاڭداعان، زارۇ“ ستەرىنە شوغرلاندىرىپ، 7350 ناقتى ۇس ئتۇرىن تۇراقتاند- دى، رىپ، تارىختى ۇيرەنۇ ارىقلى ۇمتىلا سىتەشۇ، خالىق ۇشىن ناقتى ۇس تىندىرۇ ورلدە ۇىن كوتەردى.

قونىستاۋ ورتاسىن رەتتەشۇ - جونىگە سالۇ، كاسىپ سالاسىن دامىشۇ سىياقتى ما-ز- مۇنداردى تۇڭرەكتەپ، پارتىيالى كادىرلار، قىستاق (الەۋمەتتىك اۋماق) كادىرلارى، ەگىشى - مالشى پارتيا مۇشەلەرى ۇاكىلدەرى سىياقتىلاردى خالىق رايىن تەكسەرۇ - زەرتتەشۇ شاعىن اترەتن قۇرۇعا جۇمىلدىرىپ، اتىز باسى - ەگىنجايىلارعا، كوشە - جولدارغا شىكەرلەي بارىپ، بۇقارا قۇنانا قارىسى الاتىن، وڭاي قابىلدايتىن ادىستەر- دى قولداىىپ، نەگىزگى ساتى تەكشىندىرۇ - زەرتتەشۇ قۇلاق ئتۇرىپ، بۇقارانىڭ ”اسق- قان، قىيىن، الاڭداعان، زارۇ“ تىلەكتىرىنە قۇلاق ئتۇرىپ، ”رىقسىز قىزمەت وتەشۇ - دى“ نى رىقتىلقىپەن ۇيلەرگە بارىپ قىزمەت وتەۋگە ايناىلدىردى.

خالىقتى ۇايىمىنان ارىلمتۇ ”رىقتى شايقانسىن“ ويداعىداي جۇرگىزدى

” بۇرىن التاي قالا رايونىنا زات جەتكىزۇ ۇشىن كولىكتى كوتەرمەگە اۋ، كو- لىكتى بىرلەسىپ جالداۋ قاچەت دەدى، كەيدە، ىمتىيى، كولىك تابىلماي قالاتىن. قازىر ”بىر يۇانمەن باراتىن“ اۋتوبۇز ار كۇنى قاتنىداى، بارىپ - كەلۇ ۇشىن ەكى - اق يۇان تولەيمىز، ىتمىمەدى دە قولايلى بولدى!“ . 9 - ايدىڭ 18 - كۇنى تاڭ اتىسە- مەن التاي قالاسى مەمەلكەت مەنشىڭىندەكى 1 - مال فىرمىنىڭ كىشىقوبى بولىمىشە قەرەماسىنىڭ تۇرىمىن چىن سۇڭخۇا ۇوز ۇيىنىڭ جەرلىك تاۋىغىنىڭ جۇمىر تاقالارىن قوراپتاپ، ”بىر يۇانمەن باراتىن“ اۋتوبۇزىنەن التاي قالا رايونىنا بارۇعا دايدىنادى.

شەكارا، شالعاي اۋىل - قالاشقىتارداعى بۇقارانىڭ ”جۇرىس - تۇرىسى قىيىن بولۇ“ جانە ”جۇرىس - تۇرىسى قىمبات بولۇ“ ماسەلىسىن شەشۇ ۇشىن، التاي اى- ماى قالا مەن اۋىلعا ”بىر يۇانمەن باراتىن“ اۋتوبۇزدى شىعاردى. قازىرگە دەيبىن بۇكىل ايماقىعا جولاشۇى تاسىتىن ”بىر يۇانمەن باراتىن“ قاتنىاس جەلىسى 51كە جەتىپ، 55 اۋىل - قالاشقىنىڭ 369 قىستاعىن قامتىپ، ار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ”جۇ- رسى - تۇرىسى قىيىن بولۇ“، ”جۇرىس - تۇرىسى قىمبات بولۇ“ ماسەلىسىن بارنىشا جاقسارتتى. بۇل كۇندەرى قىستاقىنعالاردان قالاعا بارىپ كوكونسى، زات ساتىپ الاتىندار، شارۋاشلىق قۇرىپ، جۇمىس سىتەيتىندەر، ۇيرەنەتتىندەر، وقتىندىار كويەيدى. قارايىعاغدا كۇنىدەلەمتىن ورن بولۇعا، ”كومەككە زارۇ جانداردىڭ كو- مەكتەن يىگىلىكتىنە اۋىنا“ شىنايى كەپىلدىك ەتۇ ۇشىن، التاي ايماعى ارناۋىلى قارجى بوستانىپ اۋىل - قىستاق باقت ۇلكەن (كىشى) اۋلاسىن قۇرۇ نىسانىن اتقارۇ، ەرەكشە قىيىشلىعى بارلاردى اسراپ باغۇ ئتۇزىمىن كەمەلدەندىرۇ، زەينەتكەرلىك ماملەسى مەن زەينەتاقى تولمىدىلىعى كوالىگىن تاراتۇدى جۇيەگە ئتۇسىرۇ جانە ەرەكشە قىيىشلىعى بار قارتتار، جەنئەدەر سىياقتى ەرەكشە شوغىردىڭ كومەك قارا- جاتى قارىجىسىن جوعارىلاتۇ سىياقتى ادىستەر ارىقلى جان - جاقىتلى، كوڭىلدەكئەدى، مەيدىرلى قىزمەت وتەپ، قامتاماسىز تىتىپ، قارتتار مەن بالالارعا قامقورلىق جاسادى.

التاي ايماعى قىزمەت جوياىسىن زەرتتەپ جاساپ، ۇاقت كەستەسىن، جول كار- تاسىن ايقىنداپ، ”مەن بۇقارا ۇشىن ناقتى ۇس ستەيىمىن“ امالياتتىق قىمىلىنىڭ ىش- كەرىلەي ورىستەتلۇىن پارمەندى، ئىترىتتى لىگەرلەپتەپ، بۇقاراعا پارتيا تارىخىن ۇيرەنۇ تارىبەسى اكلەگەن وزگەرىستەر مەن ناقتى ونىمىدلىكتەردى سىزىندىردى.

ناقتى ۇس سىتەۋىدىڭ ”باستاۋشىسى“ بولۇعا ۇمتىلدى

”بۇرىن كوپىشلىك قىيىشلىعى بولسا كىمگە ايتىارلارىن، ايتىسادا پايداسى بولاتىن - بولمايتىسىن، بىرەۋدىڭ ىتىرىپ بەرەتنى - بەرمەيتىندىگىن بىلمەۋشى ەدى. بۇل كۇندەرى قىزمەت اترەتىنىڭ مۇشەلەرى، الەۋمەتتىك اۋماق كادىرلارى ەسىكتى ايتقارا اشىپ سوزبىمىزگە قۇلاق تۇردەدى، تاغى بىزگە كومەكتەسىپ ىتىرىپ بەرەدى، شىنىندا، كەرەمەت بولدى“ . - دەدى بۇرىلتىوعاي اۋدانى بۇرىلتىوعاي قالاشىعى جىجايلۇ الەۋمەتتىك اۋماعىنىڭ تۇرىمى لى جۇنخۇا.

”مەن بۇقارا ۇشىن ناقتى ۇس ستەيىمىن“ امالياتتىق قىمىلى ورىستەتلىگەننەن بەرى بۇرىلتىوعاي اۋدانى ”جۇرت جۇمىسىن ايتۇ“ ئتۇزىمىن جالپىلاستىرىپ، بۇقارا اڭىس ەتكەن ماسەلە، بىتىرەتنىن جاۋابىنى ادام، ىبىتىرۇ شارامى، ىبىتىرۇ ناتىجەسى سىياقتىلارعا مەڭزەس، جەكە - جەكە قىستاقى كادىرلارى مارجىلىسىندە نەمەسە قىستاق تۇرىعدىنارى ۇاكىلدەرى ماجىلىسىندە، قىستاق سىتەرىن اشىق ۇستاۋ باعانىسىندا خابارلاندىرىپ، اشىق جاربايلاپ، ىبىتىرۇ جامعادىين بۇقاراعا باعالاتتى.

”نىسانانى باعدار ەتۇگە تاباندى بولمى، جاۋاپكەرشلىك تىزبەگىن تىركىلىسىزدەندىرۇ، خالىق رازى بولاتىن وقۇ - اعارتۇ سىتەرىن ويداعىداي جۇرگىزۇ جونىىنەن ماڭىزدى رەال ۇمان الادى. ”حوتان ايماعىنىڭ وقۇ - اعارتۇ بايلىعى نەگىزىننن تۇگەل. دەي قالا رايوندارىنا شوغىرلاىعان، جان سانىنىڭ ارتۇنىنا بايلا- نىستى قابىلدايتىن وقۇشى مەن قىتۇشۇ تاپشى بولۇ ماسەلەسى كورنەكتىلەندى، وقۇ - اعارتۇ باشقا رايونى سىندى وسى ۇلگى ارىقلى قالا رايونىنا شوغرلانغان ساپالى وقۇ - اعارتۇ بايلىمىن وقۇ - اعارتۇ باشقا رايونىندا بىركىتىرگەندە، اۋىل - قىستاقىعا بالالاردىڭ دا قالادالى بالالارمىن بىرەدى وقۇ - اعاتۇ بايلىمى- نان يىگىلىكتەنۇننە مۇمكىندىك جاساۋعا بولادى“. حوتان ايماق- تىق وقۇ - اعارتۇ مەكەمەسى پارتيا باسشلىق گرۇپپاسىنىڭ شۇجىي ما چاۋشيا بلاي دەدى: سوڭغى جىلدارى حوتان ايم- عى ورنالاسىمدى ساپاللاندىرۇ مەن بولاشاق دامۇدى كوزدەپ، وقۇ - اعارتۇ باشقا رايونى قۇرىلىسىن ۇزدىكىسىز ىل- گەرىلەتپ، جىينى 2 مىلليارد 850 مىللىون يۇان قارجى قوسىپ،

9 وقۇ - اعارتۇ باشقا رايونىن قۇرىپ، 78 مىڭ وقۇشى ورنىن ازىرلەپ، وقۇشلاردىڭ ”مەكتەپكە كىرۇگە تىيىستەلەرىن تۇگەل. دەي كىرگىزۇ“ قاچەتتىن قاناعاتاندىرىپ، وقۇ - اعارتۇدىڭ قامتاماسىز ەتۇ قابىلمى مەن دامۇ دەڭگەيىن ۇنىھدى جوعارىلاتتى.